

הדינמי של עירנות-המחשבה וגמישות באורח הפעולות מוכרח יהיה להישאר עמו כגורם-כפל נוסף, שרק בתקופה יוכל ה"יש" המספרי והטכני לזכות בשוויון-משקל שלנו או אף להגיע לעליונות — מול כוחות האויב-שבכות. הכרת כלל יסודי זה — הכרח הוא כי תשמש נר לרגלי ההדרכה, הכשרת המפקדים והמחשבה האופרטיבית שבתחומי צבא ההגנה.

בחוכרת זו של "מערכות" מתפרסמים ציוני-דברים ממחקר אמריקאי, העומד על הטעמים התכליתיים להפחתת מספרי האנשים אשר מטילים אותם להתקפה, לביצועה של משימה מסוימת. את אשר מנסים לעשות כיום בכוחה של פלוגה, מוטב — לדעת מבקש-הנתיבות האמריקאי, — לבצע בעצמתה של מחלקה בלבד. אשר נולד אצלנו בגזרת ההכרח — באים כאן לבססו בשקולית-תכלית כלליים. אות הוא כי הדבר אשר למדנוהו בשעות דחקנו — ואשר ודאי נשקוד לטפחו בתקופת הגיבוש של חילנו — יתכן והוא אף משמש צעד קדימה במושגים הטקטיים של התקופה בה אנו חיים.

ביותר שהופעלה היתה כיתה. ואלו מחלקה (ובתקופה מאוחרת יותר — הפלוגה) היתה כבר בגדר יחידה "איסטרטגית". המשורין "הביתי" ידע לסתום פרצות ידועות שנגרמו עקב העדר חיל-שריון. באין תותחים היו מוצאים "תקנה" למצודות-אויב בעזרת תרמיל חמרי-הנפץ שהיה נישא על הגב. חדירה, הקפה, ניתוק-דרכים, תפיסת נקודת-חיונית והחזקה בה בכל מחיר — אלה היו מסוגי ה"נשק הסודי" אשר השימוש בהם חנך את גרעיננו הטרומ-צבאי לגישה בלתי-שיגריתית לפתרון הבעיות שהת-יצבו בפניו, בבקשו להגיע להישג המכסימלי בכוחו של המועט שברשותנו.

יהיה עתידנו הצבאי והמדיני כאשר יהיה, — הרי עוד שנים רבות יצטרך כוח-המגן של המדינה העברית לעמוד בפני בעית הדיפת הרבים על ידי המעטים. כוח-המגן העברי אינו יכול לחלום על מצבים בהם תבוא ההתמודדות עם אויב ותוקף בתנאים של "תקן מלא ומספיק" מצדנו אנו, הן באדם והן בשפע הציוד. על כן אסור לו להרגיל עצמו — ולו גם בהיסח הדעת — להלכי-מחשבה ולמצב-רוח שהמושג "יחסי כוחות נורמליים" ישרור בהם. הגורם

חוכת-מפקדים - הרבות דעת

מורזו ונסער, שחציו תכנית וחציו סטיכיה. הרי עוד בחייו של דור זה קם, למשל, צבאה הגדול של רוסיה המועצתית. עם כל הבדלי המימדים — ניכר כאן דמיון-מה בתנאי "תקופת-הסער", תקופת ההתהוות הראשונה; אכן, אצלנו היתה תקופה זו קצרה יותר, בעוד שמורשת המושגים, הארגון וה- מסורת הצבאיים היתה שם אחידה יותר ומגוונת פחות מאשר אצלנו. אולם, יש ויש ללמוד מן המעשה, אשר בוצע בקרב הצבא-האדום עם תום שנות המהפכה והמלחמות — מעשה, שהיה אולי העיקרי בכל המאמץ הגדול שבהקמתו מחדש של צבא אדיר: הלא היא הכשרתו-מחדש של חבר המפקדים. מפקדי רגימנטים, מפקדי דיבזיות ואף מפקדי ארמיות, אשר התנסו נסיון שנים במלחמה, והצטיינו ורכשו להם מעמד ותהלה — ובהם מצביאים מהוללים, כבודיוני ואחרים — נשלחו לשנה ולשנתיים אל ספסלי-הלימודים שבבתי-הספר הצבאיים למיניהם, ללמוד את הכל מחדש ומן היסוד. תוך לימודים אלה גם סוכם נסיונם-הם, והוכנס אל תוך המסגרת של תורת-מלחמה גדולה, על פרטיה, דקדוקיה, ושלוחותיה, אשר אלמלא קנות לא היו

מדינת-ישראל נולדה בסערה, וכן צבאה. חיל מלחמת השחרור העברית נבנה מכל הבא אל היד. רבות מאבני הבניין היו משובחות. העזו והלהט, השכל הישר וחריפות התפיסה אשר פעמו בתוכו איפשרו לצבא הצעיר לעבור, כפי שעבר, על פני התקופה הסוערת ולהביא את המדינה, על מעמדה הפוליטי וההגנתי — עד הלום. אולם, מששוככת הסערה, מתחילים לפעול חוקיו החמורים של היום-יום. אכן, גם "יום-יום" יכול להיות נעלה — באם שאיפה גדולה, ועמה צעדי הגשמתה, מפעמים בו. אולם אין הוא יכול לנתר על היסוד המוצק של ארגון תכליתי מראש, של רכישת ידיעה יסודית בכל ענף מקצועי, של שליטה, בקיאות, והתמצאות מקיפות, ככל האפשר, במלוא התחום של ידיעה צבאית תכ- שרה טכנית, שבלעדיהן לא יתואר כיום כוח-צבאי יעיל וראוי לשמה.

אין אנו העם והמדינה הראשונים אשר נגזר עליהם לבנות מחדש את צבאם בחינת יסוד-מאין. לראשונה — בתיך סערה, ואחר-כך — על יסוד של חיל אשר זה רק קם בתהליך של ועוזעים, ושכל דרכי פעולתו וכן חבר-מפקדיו נתהוו בתהליך

יכולים להוסיף ולשאת בעומס האחריות של אימון ופיקוד בצבא הרוצה להיות גיס מבוגר וחדיש, שלא יפגר אחרי צבאות אחרים.

בהפרש עצום של מימדים — אך לא של מידת הצורך, וחיוניותו בשבילנו — מצווה עתה צבאנו אנו על מסכת מעשים דומה. לימוד, השתלמות, קריאה רצינית, בקשת ידיעה נוספת, העמקת ההבנה של תהליכי-מלחמה, של הטכניקה והמשימות של סוגי-החיל העיקריים, של דרכי-האימון, השפעת

התמורות בזיון ובמבנה הצבאות על הנוהג הטקטי — אלה הן חובות היום-יום של מי שמתכנן לשאת באחריות תעודת הפיקוד בצבא-ההגנה לישראל. הנוהג קלות-ראש בכך, מפקיר למפרע את דמם של פקדיו, ומועל בשליחותו. מוסדות צבא-ההגנה ודאי שירחיבו וישלללו את מערכת הסידורים והמפעלים שתפקידם לסייע למפקד בהשגת ההשתלמות המכסימלית. אך על המפקד עצמו מוטלת החובה להשתמש באפשרויות אלו כראוי.

זכרונות מלכדים

עם היכנסנו לשנה השניה למלחמתנו — מתרבים והולכים ימי-הזכרון: ימי-הזכרון לנופלים וימי-הציון להישגים ונצחונות. בחדשי חורף אלה עומדים אנו עדיין, בעיקרו של דבר, בפרשת הזכרון נות הנוגים למלחמתם הנואשת של מעטים. עבר יום-השנה ל"ה; חולפים ימי הנגב, עקובי הדם; מתקרב "יום-השיירה" של הגדוד העשרים ואחד בדרך ליחייעם. רק עכשיו, בפרספקטיבה של שנה — ושל התרחשות היסטורית, הן צבאית והן פוליטית, אשר היתה מספיקה למלא חיי דור שלם בתולדות עמנו — אפשר לראות, מה היו לנו אותם הקרבנות הראשונים, ומה היו התגרות הראשונות, שבישרו את כל הגדולות שבאו בעקבותיהן, והלא מאותם ימים נשקפים אלינו לא רק מאבק-הגבורה של הל"ה, אלא גם הדיפתם — יומים לפני-כן, — של החוקפים מגוש-עציון, תכוסת "הילה-החרור" ליד טירת-צבי, ערעור כוחן של הכנופיות באיזור חיפה, עמידת-הכבוד של נצורי נבידניאל.

ובסימן זה, של ימי-אבל וימי-זכרון ונצחונות, מתחילה לובשת, נגד עלינו, עור וגידים גם ההיסטוריה הקצרה והרעננה של היחידות והחטיבות שבצבא-ההגנה לישראל. אותו גדוד העשרים ואחד — הרי רק לפני ימים ספורים ציין את "יום-הגדוד" השנתי הראשון שלו. ולא מעטים הם הגדודים אשר את ראשית קיומם, את יום-התארגנותם, ימנו מחדשי חורף קודרים אלה. ובצד הגדודים — מתחילה להתהוות גם מסורתן של חטיבות; מהן — וכאלו היו הכלל בהתחלה — שגיבשו במסגרתן את כוחות

הקרב אשר צמחו לארגון ההגנה בחבל ארץ זה או אחר; ומהן אשר קמו בתוקף מצבים, או תעוררות מיוחדות, שנתהוו במהלך המלחמה — ואף הן רשמו דפים מפוארים בספר מפעלותיו של צבא-ההגנה בשעה הרת-גורל זו; הנה, רק שבועות מעטים מפרידים בינינו לבין "יום-ההולדת" של חטיבת "הראל", ולגבי מרבית היחידות שבצבאנו נשלם והולך סיומה של השנה הראשונה.

תהיינה אשר תהיינה התמורות בהיקף, בארגון ובמעמד הצפויות עוד לצבאנו על חלקיו השונים — אחת ברור: מסורת זו של חברות-קרב אשר נתגבשה ביחידותינו אסור כי תיעלם או כי תתפור ותתנדף אט-אט. רוח הליכוד הקבוצית, הגאווה על העבר והמבט הבוטח, בצותא, לקראת העתיד, שהם-הם תמצית ערכי "המסורת" שבגדודים ובחטיבות, — נחוצה לצבאנו הצעיר לא פחות מאשר לאותם צבאות ותיקים ומושרשים, שאף הם מטפחים ומעמיקים אותה בכל האמצעים שלרשותם. ימי-גדוד ומפעלי-מוכרת (ונטיעת היערות בט"ו בשבט זה — אף היא ציון דרך לכך); קבצי-זכרונות ו"תולדות-היחידה"; סימן מאושר של הגדוד; אלבום גדודי; עלון פנימי; דאגה משותפת לנפגעי היחידה, ושמירת קשר חברי אתם; הסרטת סרט מחיי הגדוד — כל אלה הנם בגדר לבנים, גדולות וקטנות, בבנין המסורת הלוחמת והזכרונות המלכדים, — המדרבנים להעלאת רמת הישגיה, יכולתה ודריכותה של היחידה או החטיבה.